

Čís. 664.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pod pojem pletich spadá též pokoutný nákup tabáku k tomu, by ho bylo použito jako úplaty za služby.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 125/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Uher. Hradišti ze dne 1. března 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost, která odpocruje rozsudku jedině s hlediska důvodu zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a) tr. ř., je již od samého základu pochybena tím, že spatřujíc těžiště činu při pletichách v jednání, kterým se předmět potřeby zcizuje, zdůrazňuje, že v samotné koupi tabáku, byť předsevzata byla s úmyslem, zjištěným v rozsudku, platiti jím za povozy, nelze ještě spatřovati skutkovou podstatu pletich ani skutkovou podstatu pokusu pletich, ba dokonce ani ne jednání přípravné. Stížnost naprosto přehlíží, že předmětem trestného činu, z něhož je stěžovatel viněn, jest tabák, tudíž předmět státního monopolu, jímž obchodovati, jej za účelem dalšího zcizení nakupovati a dále prodávati, jest dotyčnými úředními předpisy vyhrazeno pouze úředně oprávněným prodejnám. Již tedy v pokoutním nákupu tabáku osobou, k prodeji jeho úředně neoprávněnou, dlužno, byl-li tabák koupen za účelem dalšího zcizení, spatřovati pouštění se do jednání, vybočujících z mezí řádného a solidního obchodování, které, je-li provázeno způsobilostí, by jím cena předmětu potřeby byla stupňována, nabývá zcela nepochybně rázu pletich. S tohoto jedině správného hlediska pak nelze o výroku nalézacího soudu, jímž zjištěné jednání stěžovatelovo podřaděno bylo skutkové podstatě přečinu pletich, důvodně říci, že by se zakládal na nesprávném použití zákona, jak činí zmateční stížnost. Jednání to spočívalo dle rozsudkového zjištění v tom, že stěžovatel koupil značné množství (10—25 pokud se týče 9 kg) nezpracovaného listového tabáku za vysokou cenu 175 K za 1 kg, a že jím zamýšlel platiti povozy a to povoz, za který by jinak byl musil platiti až 50—60 K, množstvím $\frac{1}{4}$ kg tabáku, získaným za 43 K 75 h. Toto stěžovatelovo jednání odpovídá zcela nepochybně skutkové podstatě přečinu pletich a to činu dokonatého, poněvadž zákonný pojem pouštění se do pletich vyčerpává s hlediska shora vytknutého právního názoru již nákup předmětu potřeby, jímž obchodovati vyhrazeno je příslušnými úředními předpisy jen oprávněným prodejnám, byl-li provázen úmyslem, předmět ten zciziti. Je tudíž bezpodstatnou i další námitka stížnosti, pokud, kladeuc těžiště trestné činnosti, opět nesprávně, v akt zcizení, dovozujíc rovněž nesprávně, že opatření si předmětů potřeby, byť k němu dokonce došlo i za účelem pouštění se do pletich, ještě k založení skutkové podstaty tohoto činu trestného nestačí. Rázu pletich nepozbývá čin stěžovatelův ani tím, že tabák nezamýšlel prodati za hotové peníze, nýbrž poskytovat jej jako úplatu

za konané práce, neboť na tom, v jakou formu právního jednání zcizení tabáku dle záměru stěžovatelova oděno býti mělo, naprosto nezáleží, rozhodnou zůstává skutečnost, že jej stěžovatel zamýšlel úplatným způsobem převést na jiné osoby. Nesprávným jest pak i názor zmateční stížnosti, jakoby pletichami rozuměti bylo jen jednání nečestné, nepoctivé, nekalé, prováděné tajně, ve skrytě, pod rouškou jiného, zdánlivě nezávadného jednání. Názor ten nenalézá opory ani v doslovu zákonného ustanovení o pletichách, ani ve smyslu slova »pletichy«, jemuž stížnost snaží se propůjčiti význam, příliš úzce vymezený; významu toho pojem pletich nemůže míti již proto, že zněním § 11 lichevního zákona jako odruda pletich vyznačen je řetězový obchod, jehož pojem zcela nepochybně nepředpokládá, aby dotyčné jednání vykazovalo vlastnosti, požadované pro pojem pletich stížností, neb aby bylo předsebráno za okolností, stížností rovněž za podmínku pletich předpokládaných. Dovolávajíc se panujícího nedostatku kuřiva a stavíc jednání stěžovatelovo na roveň poskytování zpropitného ve způsobě kuřiva, zdůrazňuje stížnost zvýšenou ochotu kuřáků k provedení práce, dostane-li se jim odměnou kuřiva. Srovnání s poskytováním zpropitného není však na místě v tomto případě, v němž nejednalo se o zpropitné, nýbrž o samotnou úplatu (mzdu) za konané práce (povoznické), nehledě ani k tomu, že i poskytování zpropitného ve formě kuřiva může za okolností, mělo-li by k němu docházeti pravidelně a ve větších dávkách, zapadat v rámeček pletich. Nedostatek kuřiva rovněž neodnímá počínání stěžovatelovu rázu pokoutního obchodování předmětem státního monopolu, jehož ono nepozbývá konečně ani tím, že stěžovatel hodlal snad poskytováním úplaty za konané práce ve formě kuřiva vyhověti dodavatelům povozů, kteří jsou kuřáky. Konečně brojí stížnost i proti rozsudkovému závěru, dle něhož jednání stěžovatelovo bylo, předpokládajíc arci uskutečnění úmyslu, s nímž stěžovatel tabák koupil, způsobilé stupňovati jeho cenu. Namítá v tom ohledu pouze tolik, že se podobným počínáním, jaké zarážel stěžovatel, zlevňuje vzájemné plnění, ať je jím práce, dílo či pouhá úsluha, které se mu tím, je-li kuřákem, zpřijemňuje. Námitka nikterak není s to, aby otrásla správností onoho rozsudkového závěru, který má oporu v jiném skutkovém závěru rozsudku, dle něhož byla cena, za niž stěžovatel tabák koupil, cenou tak vysokou, že i způsob, kterým tabáku dále používatí zamýšlel, byl provázen zcela nepochybně způsobilestí, aby jím cena předmětu potřeby byla stupňována; bylať při tom přikládána tabáku cena, rovnající se vysoké ceně nákupní, zvýšené o rozdíl mezi touto cenou a obnosy, které by byl stěžovatel musil za povozy platiti na hotovosti (tedy při $\frac{1}{4}$ kg tabáku o rozdíl mezi cenou nákupní 43 K 75 h a obnosy, za povozy hotově placenými, 50—60 K). Na tom, jak již shora zdůrazněno, ničeho změnití nemůže ani ta okolnost, že snad tím hověno bylo zájmům těch, kdož by byli stěžovateli povozy dodávali a byli zároveň kuřáky.

Čís. 665.

K pojmu účinné lítosti ve smyslu § 187 tr. zák. Škodu lze nahraditi po případě též prostřednictvím osoby třetí.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 162/21.)